

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 57/06-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 6. decembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti Ing. M. K. - K., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. R., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 36/02 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. K. - K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 36/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 36/02 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ing. M. K. - K. priznáva finančné zadostučinenie 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť Ing. M. K. - K. trovy konania 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. R. R., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 24. februára 2006 doručené podanie Ing. M. K. - K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. R., B., označené ako „*Sťažnosť pre porušenie základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 odsek 2 Ústavy SR a čl. 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v konaní Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 36/02, v ktorej je žalobcom „*vo veci vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 410.000,- Sk*“.

Podľa tvrdení sťažovateľa v konaní vo veci dochádza k prietahom. Dosiaľ bolo vo veci uskutočnené jediné a zároveň aj posledné pojednávanie za prítomnosti oboch účastníkov konania 12. novembra 2002, ktoré súd odročil na neurčito s tým, že vo veci vyžiada kompletný spis od orgánov činných v trestnom konaní. V období po uvedenom dátume okresný súd žiadal a urgoval orgány činné v trestnom konaní, aby mu predložili spisy z trestného konania. Uznesením č. k. 16 C 36/02-50 z 11. marca 2005 okresný súd konanie prerušil do právoplatného skončenia trestného konania. Proti tomuto rozhodnutiu sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením 23 Co 294/05-75 z 21. decembra 2005 zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil

na ďalšie konanie. Sťažovateľ je toho názoru, že v konaní vedenom okresným súdom dochádza k priesťahom od samého začiatku konania, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a preto žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Trnava č. k. 16 C 36/02 porušil ústavné právo sťažovateľa na prerokovanie veci v primeranej lehote bez zbytočných priesťahov a tým porušili čl. 48 odsek 2 Ústavy SR a čl. 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Trnava vo veci č. k. 16 C 36/02, konať bez zbytočných priesťahov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 60.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Trnava povinný uhradiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. II. ÚS 57/06-8 z 15. marca 2006 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd 16. marca 2006 právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či vo veci trvajú na ústnom pojednávaní ústavného súdu a okresný súd aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa listom doručeným ústavnému súdu 3. apríla 2006 oznámil *„trvám na tom, aby moja sťažnosť proti Okresnému súdu Trnava bola prejednaná na ústnom pojednávaní Ústavného súdu z dôvodu využitia práva na ústne prejednanie veci“*.

Predsedička okresného súdu listom sp. zn. Spr 564/05 doručeným ústavnému súdu 24. apríla 2006 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, nakoľko od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vo svojom stanovisku k sťažnosti uviedla:

„V nadväznosti na Váš list zo dňa 16. 3. 2006, doručený 23. 3. 2006, v ktorom nám oznamujete, že Ústavný súd prijal uznesením z 15. 3. 2006 na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. K. - K., v ktorej namieta porušenie jeho zákl. práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vo veci tun. súdu 16 C 36/02 a v nadväznosti na toto uznesenie náš (správne má byť nás, pozn.) žiadate o vyjadrenie k veci, po zistení stavu konania Vám oznamujem nasledovné:

V predmetnej veci bol podaný návrh na súd dňa 27. 2. 2002. Za návrh nebol uhradený súdny poplatok, preto bol navrhovateľ Ing. K. vyzvaný 4. 3. 2002 na jeho zaplatenie. Tento poplatok bol zaplatený 26. 3. 2002, teda do tohto termínu sa nekonalo vo veci zavinením navrhovateľa.

Dňa 9. 4. 2002 bol návrh zaslaný odporcovi na vyjadrenie, ktoré bolo súdu doručené 10. 5. 2002. Dňa 20. 5. 2002 bolo vytyčené pojednávanie na 17. 9. 2002, toto bolo odročené na deň 12. 11. 2002 pre práceneschopnosť odporcu. Na tomto pojednávaní boli účastníci vypočutí, pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom zapožičania si spisu od polície - OR PZ Trnava. Spis zaslala polícia súdu 5. 12. 2002.

Od 27. 11. 2002 do 16. 9. 2003 bola zákonná sudkyňa JUDr. J. H. práceneschopná. Po skončení PN a predložení spisu bola polícia dňa 26. 1. 2004 a 29. 3. 2004 urgovaná o zaslanie právoplatného rozhodnutia, dňa 30. 4. 2003 polícia oznámila, že spis bol postúpený na Krajské riaditeľstvo PZ - Úrad justič. a kriminálnej polície a dňa 5. 4. 2005 bolo oznámené, že spis bol predložený na Okresnú prokuratúru v Trnave s návrhom na podanie obžaloby. Uznesením tun. súdu z 11. 3. 2005 č. k. 16 C 36/02-50 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia trestného konania. V dôsledku podaného odvolania proti predmetnému uzneseniu bol spis postúpený 14. 6. 2005 krajskému súdu. Odvolací súd uznesením z 21. 12. 2005 rozhodnutie prvostupňového súdu o prerušení konania zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol doručený prvostupňovému súdu 20. 1. 2006. Po doručení tohto uznesenia účastníkom boli účastníci vyzvaní, aby oznámili, aké majú návrhy na doplnenie dokazovania. Táto výzva bola adresovaná účastníkom z dôvodu, aby označili dôkazy a tieto budú vykonané na stanovenom termíne pojednávania. Táto výzva bola

vypravená kanceláriou 20. 3. 2006. V súčasnosti sa čaká na vyjadrenia účastníkov.

Vo veci sudkyňa koná priebežne s ohľadom na ďalšie množstvo vybavovaných vecí, keď tiež v určitom období uvedenom zhora bola dlhšiu dobu práceneschopná.“

Ústavný súd nariadil verejné ústne pojednávanie vo veci na 6. december 2006.

Ústavnému súdu bol 20. novembra 2006 doručený list okresného súdu sp. zn. Spr 564/06, v ktorom predsedníčka okresného súdu oznámila ústavnému súdu, že vo veci sp. zn. 16 C 36/02 bol stanovený termín pojednávania na 28. novembra 2006 a zároveň ospravedlnila neúčast' na pojednávaní ústavného súdu 6. decembra 2006 a vyslovila súhlas, aby ústavný súd konal v jej neprítomnosti. Pojednávanie nariadené okresným súdom na 28. november 2006 bolo odročené na 14. december 2006 pre neúčast' odporcu na pojednávaní (neprítomnosť ospravedlnil práceneschopnosťou) a na vyžiadanie trestného spisu.

Na verejnom zasadnutí senátu ústavného súdu, ktoré sa uskutočnilo 6. decembra 2006 sa zúčastnil iba právny zástupca sťažovateľa. Neprítomnosť sťažovateľa ospravedlnil jeho nepriaznivým zdravotným stavom. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení uviedol, že v celom rozsahu trvá na podanej sťažnosti, neuviedol však žiadne nové skutočnosti, ktoré by ústavnému súdu už neboli známe z obsahu spisového materiálu v označenej veci, zo sťažnosti, z príloh k nej a z vyjadrení účastníkov konania.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“ a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola ... v primeranej lehote prejednaná...“

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98). K vytvoreniu „stavu právnej istoty dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 127/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 36/02 je vydanie neoprávneného majetkového prospechu s príslušenstvom. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vec nie je právne ani skutkovo zložitá a tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Na právnu a faktickú zložitost' veci nepoukázala ani predsedníčka súdu.

2. Na doterajšej dĺžke konania okresného súdu sa sťažovateľ nepodieľal nijakým spôsobom. V konaní vo veci bol súčinný, po výzve súdu zaplatil súdny poplatok, zúčastnil sa nariadených pojednávaní (17. septembra 2002 a 12. novembra 2002), reagoval na výzvy okresného súdu a 11. júla 2003 a 6. októbra 2005 podal predsedníčke súdu sťažnosť na prietahy v konaní.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či nedošlo k zbytočným prietahom v súdnom konaní sp. zn. 16 C 36/02, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd zo spisového materiálu, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu zistil, že konanie je vedené okresným súdom od 27. februára 2002. Vo veci sa dosiaľ

uskutočnili tri pojednávania (17. septembra 2002, 12. novembra 2002 a 28. novembra 2006), z čoho vyplýva, že medzi dvomi pojednávania uplynula doba štyroch rokov.

Prvé pojednávanie uskutočnené 17. septembra 2002 bolo odročené pre neprítomnosť odporcu, ďalšie pojednávanie uskutočnené 12. novembra 2002 okresný súd odročil za účelom vyžiadania si spisu od Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Trnava.

V období od 14. októbra 2002 do 11. marca 2005, z ktorého čas od 27. novembra 2002 do 26. septembra 2003 je obdobím úplnej nečinnosti súdu, okresný súd dožiadaval rôzne orgány činné v trestnom konaní, žiadal o podanie správy v trestnej veci (vedenej proti odporcovi v konaní sp. zn. 16 C 36/02).

Uznesením č. k. 16 C 36/02-50 z 11. marca 2005 okresný súd rozhodol, že *„konanie prerušuje do právoplatného skončenia konania ČVS: OÚJP-1/10-2002 Ba vedeného na OR PZ SR, Úrad justičnej a kriminálnej polície, odbor ekonomickej kriminality Trnava v spojení s konaním č. KRP - 37/2004 vedenom na KÚJKP KR PZ Trnava“* (uznesenie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave - úradu justičnej a kriminálnej polície ČVS: OÚJP-1/10-2002 sa stalo právoplatným 30. apríla 2004 - pozn.).

Proti uzneseniu o prerušení konania sa sťažovateľ odvolal 25. apríla 2005. Vec okresný súd predložil na rozhodnutie o odvolaní 20. júna 2005 krajskému súdu, ktorý mu spis vrátil bez rozhodnutia ako predčasne predložený. Opätovne (po odstránení závady v doručení a vydaní opravného uznesenia) bol spis predložený krajskému súdu 11. novembra 2005. Krajský súd uznesením č. k. 23 Co 294/05-75 z 21. decembra 2005 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil 20. januára 2006 na ďalšie konanie. Okresný súd vyzval 6. marca 2006 navrhovateľa a odporcu na doplnenie návrhov na dokazovanie. V období od 24. apríla 2006 do 26. októbra 2006 sa spis nachádzal na ústavnom súde. Po jeho vrátení bolo nariadené pojednávanie na 28. november 2006, ktoré bolo odročené na 14. december 2006.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že konanie vedené okresným súdom je neefektívne a je poznamenané prieťahmi ako celok. Od začatia konania do jeho prerušenia uplynuli tri roky, krajský súd rozhodnutie o prerušení konania zrušil, keď nepovažoval aplikáciu ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku za správnu, lebo podľa ním vysloveného záveru právny názor súdu vyslovený v trestnom konaní o posúdení právneho vzťahu účastníkov konania nemôže mať žiadny vplyv na posúdenie tej istej otázky v sporovom občianskoprávnom konaní. Okresný súd sa tak bude predmetom žaloby zaoberať a vykonávať vo veci dokazovanie po viac ako štyroch rokoch od podania žaloby.

Vzhľadom na zistenú nečinnosť a na prieťahy v konaní okresného súdu, berúc do úvahy aj doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v označenom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. V nadväznosti na svoje rozhodnutie o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v súlade s § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby vo veci sp. zn. 16 C 36/02 konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Keďže ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 16 C 36/02 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Sťažovateľ požadoval vzhľadom na povahu a význam veci primerané finančné zadost'učinenie vo výške 60 000 Sk. Ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk. Pri jej určení vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. R. Právny zástupca vyčíslil trovy konania celkovou sumou 16 211,50 Sk pozostávajúcou z čiastky za tri úkony právnej služby, vrátane režijného paušálu, cestovných náhrad a náhrady za stratu času. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania v sume 5 788 Sk za dva úkony právnej služby a režijný paušál v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi úhradu trov konania vo zvyšnej časti v súvislosti s úkonmi na ústnom pojednávaní 6. decembra 2006, keďže na tomto pojednávaní neboli prednesené žiadne nové skutočnosti, ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci a ktoré by boli relevantné vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2006